

Motion till riksdagen 2013/14:So359

av **Yvonne Andersson och Roland Utbult (KD)**

Äldres hälsa och delaktighet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en informations- och kunskapskampanj för att sprida goda exempel inom äldreomsorgen.
2. Riksdagen tillkännager som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av fortsatt arbete för att stärka kvaliteten i äldreomsorgen.

Motivering

I socialtjänstlagen anges: ”Socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (värdegrund). Socialnämnden ska verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Lag (2010:427).”

Lagen nämner flera värdeord som av forskningen anses väsentliga för att äldre ska må bra. Värdigt liv, känna välbefinnande, trygga förhållanden, aktiv och meningsfull tillvaro samt gemenskap. Dessa faktorer har det gemensamt att om de saknas ökar risken för att äldre ska drabbas av såväl fysiska som psykiska sjukdomar.

Äldreboendet är den äldres hem och detta ska genomsyra hela verksamheten. Det finns många goda exempel på boenden som håller en mycket hög kvalitet. Dessa goda exempel bör lyftas fram som inspirations- och kunskapskälla för andra kommuner och andra driftansvariga för boenden. Detta bör vara ett nationellt åtagande och regeringen bör därför ta initiativ till en sådan kampanj i samverkan med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

Det finns idag en ganska god kunskap om äldres hälsa. Tyvärr är depression så vanligt förekommande bland äldre att man kan definiera det som ett folkhälsoproblem. Cirka en fjärdedel av dem som begår självmord är 65 år eller äldre. Äldre personer söker ofta vård för kroppsliga besvär och behand-

Fel! Okänt namn på

las för dessa istället för att de psykiska symtomen uppmärksammas. Det finns även ett tydligt samband mellan depression, ångest och demenssjukdom. Dementa lugnas ofta med antipsykotisk medicin.

Äldre på särskilda boenden äter idag i snitt tio olika mediciner dagligen. En tredjedel av dem äter mer än tre psykofarmaka varje dag – ofta sömnmedel, lugnande och antipsykotiska mediciner. Bruket har kritiserats skarpt i många år, utan större effekt. Medicinerna är dyra, ineffektiva och ger upphov till i vissa fall livsfarliga biverkningar som stroke. En av tio patienter på de medicinska klinikerna i Sverige behöver sjukvård på grund av olämplig eller felaktig läkemedelsbehandling. Detta trots att Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd anger att enkla läkemedelsgenomgångar ska erbjudas patienter som är 75 år eller äldre och som är ordinerade fem eller fler läkemedel, samt patienter som har misstänkta eller konstaterade läkemedelsrelaterade problem. Det finns också idag datoriserade hjälpmedel som underlättar för läkaren att finna risker för farliga läkemedelskombinationer. För att skynda på läkemedelsgenomgångar inom äldreomsorgen ger regeringen ersättning för genomförda genomgångar.

För att förebygga psykisk ohälsa hos äldre personer behövs betydligt färre piller och mer av social gemenskap och delaktighet. Att kunna påverka är en viktig faktor för en god hälsa. Utevistelse i friska luften och fysisk aktivitet är en annan faktor som förbättrar sömnen och hälsan. God och näringsriktig mat är en självklarhet. Alldeles för många äldre är undermärda, vilket även påverkar upptagningen och reaktionen på de olika medicinerna.

Regeringen har gjort stora satsningar för att förbättra våden och omsorgen för de äldre. Äldresamordnarens arbete är mycket betydelsefullt liksom de olika ekonomiska stöden till kommunerna, för kvalitetsförbättringar, utbildning av personal, byggande av äldreboenden med mera. Öppna jämförelser och brukarundersökningar ger ett bra underlag för var särskilda kvalitetsåtgärder måste vidtas. Det är kommunen som har ansvaret för äldreomsorgen och det är kommunen som ska ställa krav, granska och följa upp så att man utvecklar en trygg och bra äldreomsorg i enlighet med socialtjänstlagen. Tv-serien ”Sveriges bästa äldreboende” har visat att det går att arbeta med kvalitetsförbättringar, delaktighet och gemenskap utan större resurstillskott. Dock finns det behov av resurstillskott till äldreomsorgen i vissa kommuner och inom vissa områden. Regeringen bör därför fortsatt mäta kvaliteten och i samarbete med SKL överväga åtgärder för att lyfta omsorgen om de äldre. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Stockholm den 2 oktober 2013

Yvonne Andersson (KD)

Roland Utbult (KD)